Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Trag koji ostaje

ČINIMO DOBRO OTISKOM SRCA

20 godina razvoja i djelovanja 2006. – 2026.

Naslov
Trag koji ostaje
ČINIMO DOBRO OTISKOM SRCA
20 godina razvoja i djelovanja 2006. - 2026.
Izdavač
Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
Štrigina 1a, Zagreb, https://zaklada.civilnodrustvo.hr /
info@zaklada.civilnodrustvo.hr
Za Izdavača Cvjetana Plavša-Matić, mag.oec.

Osmišljavanje i vođenje Programa Cvjetana Plavša-Matić, mag.oec.
Koordinacija Programa Ines Katić, mag. pol.
Korektura Vanja Bjelić Pavlović
Tisak Promotivna pakiranja d.o.o., Zagreb, rujan 2026.

SADRŽAJ

- Uvodna riječ 04
- Obrazovanje za aktivno i odgovorno djelovanje 06
- Volonterstvo u školama 12
- Program “Činimo dobro Otiskom srca” 32
- Od Programa do kurikula 42
- Pogled unaprijed 46

ČINIMO DOBRO OTISKOM SRCA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva od svojih početaka veliku pozornost posvećuje stvaranju poticajnog okruženja za razvoj aktivnog građanstva. Vjerujemo da se solidarnost, odgovornost i sudjelovanje usvajaju od najranije dobi pa se iz te ideje tijekom godina razvijao i naš rad sa školama.

Ono što je započelo poticanjem učenika na volontiranje i provedbu volonterskih inicijativa postupno je preraslo u širi pristup koji povezuje učenje kroz iskustvo, aktivno građanstvo, održivi razvoj i odgovorno djelovanje.

Program „Činimo dobro Otiskom srca“ rezultat je dugogodišnjeg rada i iskustva. Njegov put obilježile su različite faze, pristupi i partnerstva, ali i zajednička nastojanja brojnih učenika, nastavnika, škola i organizacija da se djeci omogući iskustvo sudjelovanja i stvaranja pozitivnih promjena u vlastitoj zajednici.

Ova publikacija prati upravo taj put – od prvih školskih volonterskih inicijativa i nagrade „Otisak srca“, preko novih oblika učenja i međunarodne suradnje, do razvoja kurikula „Usvajanje održivih navika“. Ona svjedoči o tome kako se jedan pristup može oblikovati i mijenjati zajedno s potrebama djece, škola i društva te kako iskustva stečena kroz godine mogu postati temelj za daljnje korake.

Danas, kad Program ulazi u novu fazu, njegova temeljna ideja ostaje ista: stvarati prilike u kojima djeca i mladi mogu učiti kroz djelovanje, razvijati osjećaj odgovornosti prema drugima i zajednici te prepoznati da i njihovi mali postupci mogu biti početak stvarne promjene.

Vjerujem da će ovaj pregled podsjetiti na sve one koji su svojim radom, sudjelovanjem i povjerenjem pridonijeli rastu i uspjehu Programa te istodobno otvoriti prostor za promišljanje o njegovu daljnjem razvoju.

Cvjetana Plavša-Matić
Upraviteljica Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva

... da se djeci omogući iskustvo sudjelovanja i stvaranja pozitivnih promjena u vlastitoj zajednici.

1

Obrazovanje za aktivno i odgovorno djelovanje

Zajedno gradimo odgovorne generacije

ŠKOLA DANAS

U vremenu brzih društvenih, tehnoloških i klimatskih promjena, sve je izraženija potreba da obrazovanje, uz prenošenje znanja, sustavno razvija i vrijednosti, stavove i navike. Škola pritom ima ključnu ulogu u oblikovanju načina na koji djeca i mladi razumiju svijet – ali i kako u njemu djeluju.

Suvremeni izazovi, poput klimatskih promjena, održivog upravljanja resursima, zdravlja i dobrobiti te društvene uključenosti, zahtijevaju pristupe koji povezuju znanje s iskustvom i svakodnevnim životom. U tom kontekstu, učenje bi se trebalo usmjeravati i na razvoj vještina za odgovorno ponašanje, suradnju i aktivno sudjelovanje u zajednici.

UČENJE KROZ ISKUSTVO

Program „Činimo dobro Otiskom srca“ Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva razvijen je kao odgovor na ove potrebe. Nastao na temeljima dugogodišnjeg rada sa školama i razvoja volonterskih inicijativa, Program se postupno razvio u cjelovit pristup koji povezuje obrazovanje, održivi razvoj i aktivno građanstvo.

U središtu Programa su učenici koji uče kroz iskustvo – aktivno sudjelujući, promišljajući vlastite izbore i razumijevajući njihove posljedice. Kroz teme poput održive prehrane, odgovornog odnosa prema resursima, komunikacije i brige o vlastitom zdravlju učenici postupno razvijaju navike koje mogu primjenjivati u svakodnevnom životu.

Otisak Srca

DOPRINOS ZAJEDNICI

Učenje kroz iskustvo u Programu se ne zaustavlja na osobnom razvoju, već se prirodno širi prema djelovanju u stvarnom okruženju. Kroz konkretne aktivnosti učenici ne samo da promišljaju vlastite izbore, već imaju priliku vidjeti njihov učinak – na druge, na zajednicu i na okoliš.

U tom smislu, volontiranje se javlja kao jedan od načina učenja kroz djelovanje. Ono učenicima omogućuje da razvijaju empatiju, solidarnost i osjećaj odgovornosti, istovremeno povezujući ono što uče s potrebama zajednice u kojoj žive.

Na taj način, iskustvo učenja dobiva dodatnu dimenziju – od osobnog razumijevanja prema aktivnom doprinosu.

GLOBALNI OKVIR

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva Program „Činimo dobro Otiskom srca“ razvila je i provodi ga u skladu sa svojom misijom promicanja aktivnog građanstva.

Program istodobno odgovara i na globalne razvojne smjernice utvrđene u Agendi 2030 Ujedinjenih naroda[1]. Kroz svoje aktivnosti doprinosi ostvarenju ciljeva održivog razvoja, osobito u području kvalitetnog obrazovanja, zdravlja i dobrobiti, odgovorne potrošnje te izgradnje uključivih i održivih zajednica.

Na taj način, svakodnevne aktivnosti učenika dobivaju širi smisao – postaju dio globalnog nastojanja usmjerenog na održivu i pravedniju budućnost. U konačnici, riječ je o učenju koje ne završava u učionici – nego se nastavlja u svakodnevnim izborima i djelovanju.

[1] UN-ovih 17 Globalnih ciljeva održivog razvoja

Svijet bez siromaštva: Iskorjenjivanje siromaštva u svim oblicima.

Svijet bez gladi: Postizanje sigurnosti hrane, poboljšane prehrane i održive poljoprivrede.

Zdravlje i blagostanje: Osiguranje zdravog života i promicanje dobrobiti u svim dobnim skupinama.

Kvalitetno obrazovanje: Osiguranje uključivog i pravednog kvalitetnog obrazovanja.

Rodna ravnopravnost: Postizanje ravnopravnosti spolova i osnaživanje žena i djevojaka.

Dostupna i čista energija: Osiguranje pristupa pristupačnoj, pouzdanoj i održivoj energiji.

Čista voda i sanitarni uvjeti: Dostupnost vode i sanitarnih uvjeta za sve.

Dostojanstven rad i gospodarski rast: Promicanje trajnog i održivog gospodarskog rasta te produktivnog zapošljavanja.

Industrija, inovacije i infrastruktura: Izgradnja otporne infrastrukture i poticanje inovacija.

(Agenda 2030) obuhvaćaju sveobuhvatan plan za iskorjenjivanje siromaštva, zaštitu planeta i osiguranje mira i prosperiteta za sve do 2030. godine. Ciljevi se fokusiraju na međusobno povezane društvene, ekonomske i ekološke probleme, uključujući klimatske promjene, nejednakost i održivi razvoj zajednica. Ključnih 17 ciljeva održivog razvoja do 2030.:

Smanjenje nejednakosti: Smanjenje nejednakosti unutar i između država.

Održivi gradovi i zajednice: Učiniti gradove otpornim, sigurnim i održivim.

Odgovorna potrošnja i proizvodnja: Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje.

Djelovanje o klimi: Poduzeti hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena.

Život ispod vode: Očuvanje i održivo korištenje oceana i mora.

Život na zemlji: Zaštita i održivo korištenje kopnenih ekosustava i bioraznolikosti.

Mir, pravda i snažne institucije: Promicanje miroljubivih društava i osiguranje pristupa pravdi.

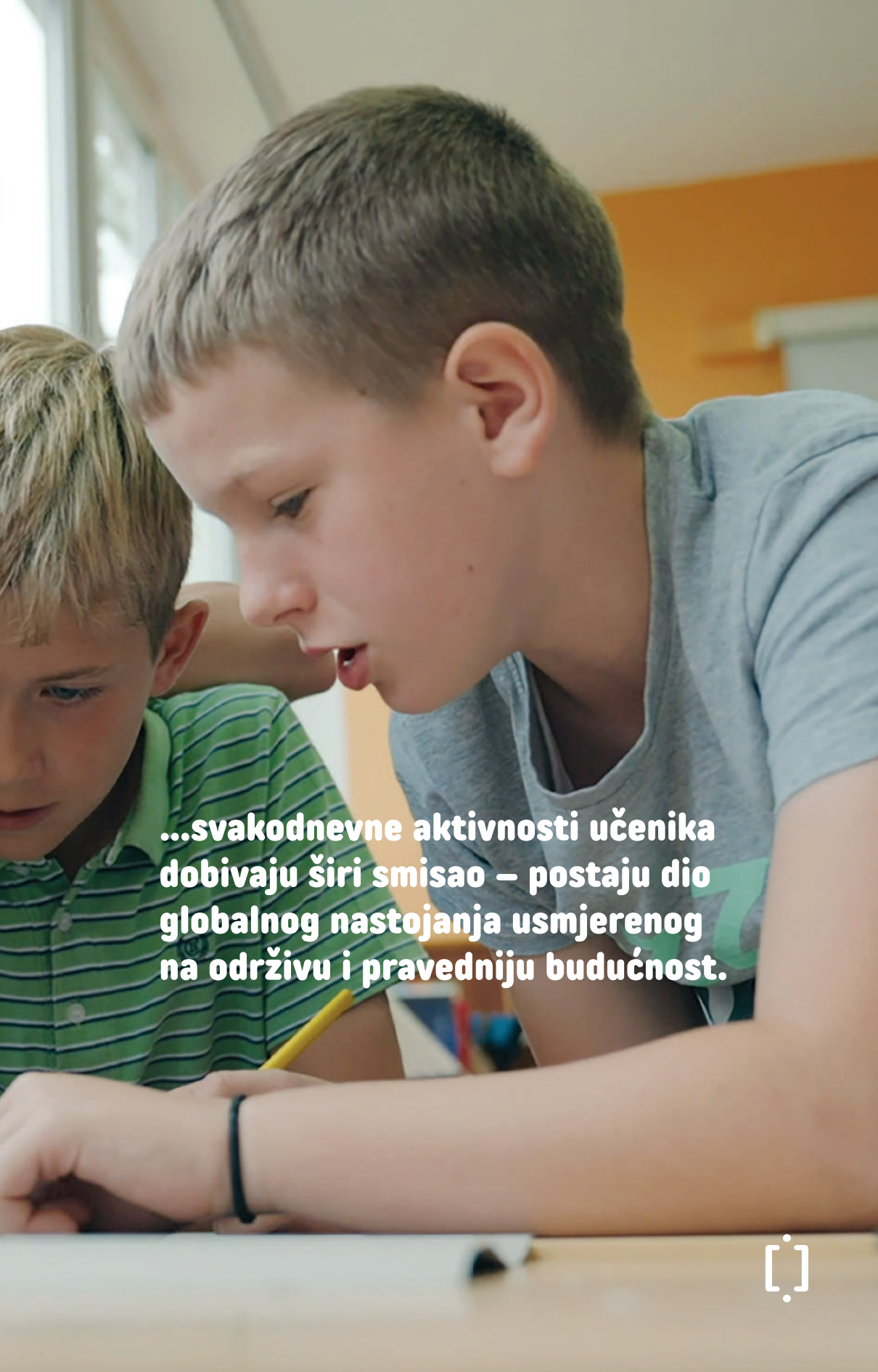

Partnerstvom do ciljeva: Jačanje globalnog partnerstva za održivi razvoj.

O PUBLIKACIJI

Ova publikacija pruža pregled razvoja Programa – od njegovih početaka u području školskog volontiranja do današnjeg modela koji povezuje kurikularni pristup, učenje kroz iskustvo i razvoj održivih navika. Publikacija istodobno otvara prostor za razumijevanje uloge ovog Programa u suvremenom obrazovanju i potencijala za daljnji razvoj.

...svakodnevne aktivnosti učenika
dobivaju širi smisao – postaju dio
globalnog nastojanja usmjerenog
na održivu i pravedniju budućnost.

Volonterstvo u školama

2

Korak po korak do stvarnih promjena.

UČENICI KAO AKTIVNI ČLANOVI ZAJEDNICE

Misija Nacionalne zaklade usmjerena je na promicanje i razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, a volonterstvo pritom predstavlja jednu od njegovih temeljnih sastavnica. Kao izraz solidarnosti i aktivnog građanstva, volontiranje doprinosi društvenom i ekonomskom napretku te jača povezanost unutar zajednice.

Od svog osnutka 2003. godine, Nacionalna zaklada kontinuirano ulaže u razvoj i promicanje volonterstva u Republici Hrvatskoj. Već 2004. godine organizira Prvu nacionalnu konferenciju o volonterstvu, koja je bila uvod u održavanje 13. međunarodne konferencije „VoluntEurope“ održane iste godine. Time je otvoren prostor za sustavnije promišljanje razvoja volonterstva, ali i za povezivanje domaćih i međunarodnih dionika[2].

Na temelju postignutih rezultata i poticaja koji su proizašli iz Prve konferencije, daljnja organizacija nacionalnih konferencija povjerena je organizacijama civilnoga društva, u suradnji s Nacionalnom zakladom. Tako je, putem javnog poziva, odabrana organizacija koja je u suradnji s partnerskim udrugama 2005. godine organizirala Drugu nacionalnu konferenciju o volonterstvu, čime je dodatno osnažena uloga udruga u razvoju ovog područja[3].

Godine 2006. započinje nova faza djelovanja u području volonterstva – pokretanje godišnje nagrade za škole koje razvijaju i provode volonterske inicijative. Ovim iskorakom Nacionalne zaklade volontiranje se snažnije uvodi u obrazovni sustav, a škole se prepoznaju kao važni nositelji razvoja društveno odgovornog i aktivnog građanstva.

[2] Jedan od ključnih rezultata Konferencije bio je izrada Nacrta prijedloga zakona o volonterstvu i njegovo upućivanje nadležnom ministarstvu te njegovo usvajanje 2007. godine.

[3] Drugu nacionalnu konferenciju organizirala je Udruga MoST iz Splita u suradnji s partnerskim organizacijama Udrugom MI - Split, Udrugom za razvoj civilnog društva SMART, Mrežom mladih Hrvatske i Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava.

NAGRAĐIVANJE ŠKOLSKIH VOLONTERSKIH INICIJATIVA

Program nagrađivanja pokrenut 2006. go-dine provodi se pod nazivom „Škola – prijatelj zajednice“, a cilj mu je poticanje učenika osnovnih škola na osmišljavanje i provedbu volonterskih inicijativa u svojim lokalnim sredinama[4].

Nakon odličnih rezultata koje je polučio prvi natječaj za volonterske inicijative učenika osnovnih škola, Nacionalna zaklada već 2007. godine proširuje mogućnost dobivanja nagrada i na srednje škole, čime se dodatno otvara prostor za uključivanje mladih u volonterske aktivnosti te razvoj njihovih socijalnih i građanskih vještina.

Cilj Programa je potaknuti djecu i mlade na aktivno sudjelovanje u životu zajednice, razvijajući pritom empatiju, solidarnost, osjećaj odgovornosti i spremnost na djelovanje za opće dobro. Kroz volontiranje učenici stječu nova znanja i vještine, ali i razvijaju sposobnost prepoznavanja potreba u svojoj okolini te aktivnog sudjelovanja u njihovu rješavanju.

Istovremeno, škole kroz ovaj Program sve više postaju mjesta učenja kroz iskustvo – prostori u kojima se teorijska znanja nadopunjuju praktičnim djelovanjem, a lokalna zajednica postaje važan kontekst učenja.

[4] Godine 2007. nagrada je iznimno dodijeljena i trima tvrtkama za razvijanje i promicanje korporativnog volontiranja.

Program se bez prekida provodio od 2006. do 2019. godine, tijekom kojih je nagrađeno ukupno 93 osnovne i 53 srednje škole. Uz plakete, nagrađene škole dobivale su i financijsku podršku za provedbu svojih volonterskih aktivnosti.

Tijekom godina, kroz Program su provedene stotine volonterskih inicijativa u školama diljem Hrvatske – od malih sredina do većih gradova. Svaka od njih bila je odgovor na konkretnu potrebu lokalne zajednice, a zajedno čine bogatu sliku uključenosti djece i mladih koji su svojim djelovanjem ostavili stvaran trag.

UČENJE KROZ ISKUSTVO I SUSRETE

Od 2012. godine nagrada dobiva novi naziv – „Otisak srca“, čime se dodatno naglašava osobna dimenzija volontiranja i utjecaj koji pojedinci svojim djelovanjem ostavljaju u zajednici. Slogan koji prati nagradu glasi:

“Ne moraš hodati po vodi. Ne moraš biti bolji/bolja od drugih. Nemaš ništa više od onoga što svi ostali imaju – ali ono što čini razliku jesu djela kojima ostavljaš svoj trag... Otisak srca.”

Uz samu dodjelu nagrada, Program se kroz godine razvijao i kroz niz dodatnih aktivnosti usmjerenih na jačanje kapaciteta i motivacije učenika i nastavnika. Organizirani su posjeti organizacijama koje provode volonterske programe, čime su učenici imali priliku izravno upoznati njihov rad i značaj djelovanja za opće dobro[5].

Ovakvi oblici učenja kroz iskustvo pridonijeli su boljem razumijevanju vrijednosti građanskog sudjelovanja, ali i jačanju svijesti o ulozi civilnoga društva u svakodnevnom životu zajednice.

Nagrađene škole često su bile uključene i u obilježavanje Tjedna filantropije, pri čemu su kroz vlastite inicijative dodatno doprinosile promicanju vrijednosti solidarnosti i pomaganja[6].

Razvoj Programa pratio je i promjene u njegovu identitetu. Tako od 2019. godine nagrada za srednje škole nosi naziv „Dobrota nas veže i spaja“, čime se dodatno ističe važnost međusobne povezanosti, suradnje i zajedništva.

U 2020. godini Nacionalna zaklada se uključuje u inicijativu UN-a „Mreža za pronalaženje rješenja održivog razvoja” te u suradnji s međunarodnim partnerima iz Siene i Bolzana pokreće razvoj obrazovnih modela za osnovne i srednje škole u skladu sa 17 UN-ovih ciljeva održivog razvoja koji pružaju kritični okvir za oporavak od COVID-19 i doprinos očuvanju okoliša.

[5] Učenici su posjetili niz organizacija civilnoga društva diljem Hrvatske radi upoznavanja s njihovim radom: Humanitarnu i mirotvornu organizaciju DEŠA u Dubrovniku, Udrugu za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek, odnosno njihov Eko centar Zlatna Greda na samom rubu Kopačkog rita, Institut za istraživanje i zaštitu mora Plavi svijet u Velom Lošinju, Reciklirano imanje i edukacijski centar Zelene mreže aktivističkih grupa u Vukomeriću, Udrugu za rad s mladima Breza u Osijeku, Udrugu MoSt u Splitu te Centar za rehabilitaciju Silver Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet u Zagrebu.

TJEDAN FILANTROPIJE

[6] Svečanu dodjelu nagrada 2017. godine uveličali su i učenici iz pet zadarskih škola koje su sudjelovale u Tjednu filantropije, pri čemu im je također uručena nagrada pod sloganom „Dobrota nas veže i spaja”. Prepoznajući potrebu poticanja učenika i njihovih roditelja na promišljanje o filantropiji, škole su se udružile te pokrenule inicijativu izrade slikovnice za djecu s filantropskom temom.

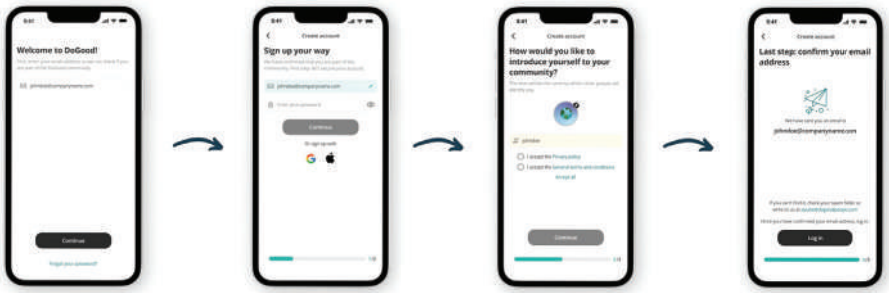

IVAN
PROGRAM
ANJA
PROGRAM
PROGRAM

IVANA
RUŽA
INES
IVANA
MARTINA

VOLONTERSTVO U DIGITALNOM OKRUŽENJU

U skladu s novim društvenim okolnostima, prvenstveno situacijom uzrokovanom pandemijom COVID-19 i potrebom za uključivanjem suvremenih alata i pristupa u rad s djecom, Nacionalna zaklada, zajedno s Europskom zakladom za filantropiju i društveni razvoj, 2021. godine pokreće Pilot-program „Činimo dobro Otiskom srca". Program se provodi u suradnji sa školama koje su prethodno sudjelovale u nagradnim ciklusima, a usmjeren je na razvoj volonterstva kroz korištenje novih medija i tehnologija. Program je predstavljen u okviru obilježavanja Europskog dana filantropije i zakladništva[7], kad je u njegovu provedbu uključeno prvih 13 škola.

Time se dosadašnji Program nadograđuje i prilagođava novim generacijama, zadržavajući pritom svoje temeljne vrijednosti – poticanje aktivnog, odgovornog i solidarnog djelovanja u zajednici.

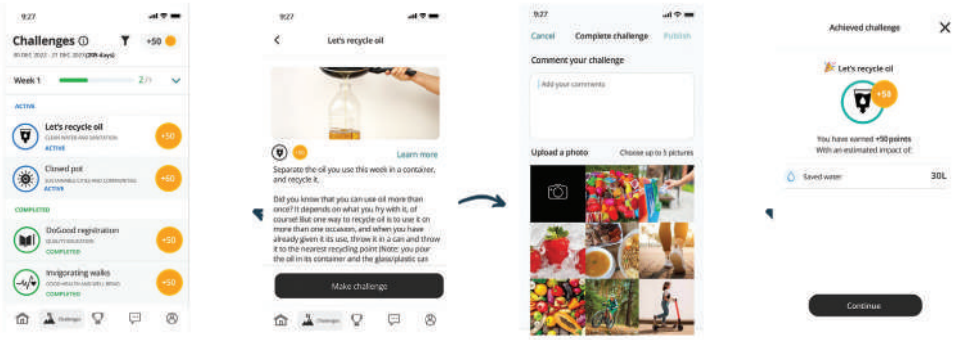

Program je osmišljen u skladu sa strateškim ciljevima poticanja aktivnog građanstva, uključivanja u život zajednice i jačanja održivog razvoja, uz poseban naglasak na primjenu digitalnih alata u radu s djecom i mladima.

Program povezuje volontiranje, obrazovanje i digitalne alate – približavajući održivi razvoj svakodnevnom životu učenika.

U prvoj, pilot-fazi, središnji alat provedbe predstavlja međunarodna digitalna platforma „DoGood People", koja je dostupna na mobilnim uređajima i prilagođena radu u školskom okruženju kroz tzv. skupne izazove. Platforma učenicima omogućuje da kroz praktične aktivnosti razvijaju svijest o važnosti osobnog doprinosa zajednici. Naglasak je na jednostavnim, ali konkretnim postupcima koji potiču odgovorno ponašanje i dugoročno oblikuju navike.

[7] Europski dan filantropije i zakladništva obilježava se 1. listopada s ciljem isticanja važnosti filantropije, rada zaklada i doprinosa organizacija civilnoga društva razvoju zajednica diljem Europe.

Istodobno, platforma povezuje škole iz različitih dijelova Hrvatske, stvarajući prostor za razmjenu iskustava, međusobno učenje i zajedničko djelovanje.

Skupni izazovi predstavljaju konkretne, svakodnevne aktivnosti koje učenike potiču na aktivno sudjelovanje i doprinos zajednici i također su usmjereni na ostvarivanje ciljeva održivog razvoja[8]. Učenici ih provode uz mentorstvo učitelja, nastavnika ili voditelja volonterskih skupina.

Uspješnost Programa očituje se u velikom iskazanom interesu škola za uključivanjem i kontinuiranom rastu broja uključenih škola i učenika.

[8] Teme i ciljevi koje pokrivaju DoGood izazovi:

- Smanjenje siromaštva
- Rodna ravnopravnost
- Pristupačna i održiva energija
- Smanjenje nejednakosti
- Stvaranje održivih gradova i zajednica
- Promocija društvene i solidarne ekonomije

PROGRAM U BROJKAMA

NAGRADE ZA VOLONTERSKE INICIJATIVE

Otisak Srca

RAZDOBLJE	OSNOVNE ŠKOLE	SREDNJE ŠKOLE
2006. – 2019.	93	53

SUDJELOVANJE U MODULU "DOGOOD PEOPLE"

DOGOOD PEOPLE

RAZDOBLJE	ŠKOLE	MENTORI	UČENICI
2021. – 2025.	162	221	3321

NAGRAĐENE ŠKOLE

2006.

Osnovna škola "1. listopada 1942." Čišla	Gata
Osnovna škola "Draškovec"	Draškovec
Osnovna škola "Sveti Martin na Muri"	Sveti Martin na Muri
Osnovna škola"Mate Balote"	Buje
Osnovna škola "Sidonije Rubido Erdody"	Gornja Rijeka
Osnovna škola "Sveti Petar Orehovec"	Sveti Petar Orehovec
Osnovna škola "Prof. Blaž Mađer"	Novigrad Podravski
Osnovna škola "Fran Koncelak"	Drnje
Osnovna škola "Đuro Pilar"	Slavonski Brod
Centar za odgoj i obrazovanje "Goljak"	Zagreb

2007.

Osnovna škola "Fra Kajo Adžić"	Pleternica
Osnovna škola "Domašinec"	Dekanovac
Osnovna škola "Ksaver Šandor Gjalski"	Zabok
Osnovna škola "Bistra"	Donja Bistra
Osnovna škola "Miroslav Mrkša"	Sv. Klara
Srednja škola "Tin Ujević"	Kutina
Srednja škola "Ivan Seljanec"	Križevci
Srednja škola "Eugen Kumičić"	Opatija
Srednja škola "Zlatar"	Zlatar
Srednja škola "Ruđer Bošković"	Zagreb

2008.

Osnovna škola 1. listopada 1942.	Čišla/Kostanje
Osnovna škola Kman – Kocunar	Split
Osnovna škola Siniše Glavaševića Vukovar	Vukovar
Osnovna škola Sokolovac	Sokolovac
Osnovna škola Veliko Trojstvo	Veliko Trojstvo
IX. Gimnazija	Zagreb
Ekonomsko-birotehnička i trgovačka škola Zadar	Zadar
Gimnazija A. G. Matoša Zabok	Zabok
Gimnazija Čakovec	Čakovec
Trgovačka škola Split	Split

2009.

Osnovna škola "Vojnić"	Vojnić
Osnovna škola Ante Starčevića	Viljevo
Osnovna škola "Donji Kraljevec"	Donji Kraljevec
Osnovna škola "Belvedere"	Rijeka
Osnovna škola "Đuro Pilar"	Slavonski Brod
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću	Zabok
Prva riječka hrvatska gimnazija	Rijeka
X. Gimnazija "Ivan Supek"	Zagreb
Gimnazija Karlovac	Karlovac
Obrtnička škola Koprivnica	Koprivnica

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
EUROPSKA ZAKLADA ZA FILANTROPIJU I DRUŠTVENI RAZVOJ
Napravi razliku,
Otisak Srca
Priznanje

Priznanje
Priznanje
Priznanje
Priznanje

2010.

Osnovna škola kralja Tomislava	Našice
Osnovna škola "Ivan Kozarac"	Nijemci
Osnovna škola Ivan Lacković Croata	Kalinovac
Osnovna škola Sućidar	Split
Osnovna škola Matije Gupca	Zagreb
Srednja škola Bedekovčina	Bedekovčina
Gimnazija Petra Preradovića	Virovitica
Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola	Bjelovar
Ugostiteljsko-turistička škola	Osijek
I. gimnazija	Zagreb

2011.

Osnovna škola Mertojak	Split
Osnovna škola "Vladimir Nazor" Trenkovo	Trenkovo
Osnovna škola Kozala	Rijeka
Osnovna škola Molve	Molve
Osnovna škola Visoko	Visoko
Gospodarska škola Varaždin	Varaždin
Pazinski kolegij - klasična gimnazija Pazin s pravom javnosti	Pazin
Strojarsko brodograđevna škola za industrijska i obrtnička zanimanja	Rijeka

2012.

Osnovna škola Marina Držića	Dubrovnik
Osnovna škola Plaški, PŠ Saborski	Saborsko
Osnovna škola Čakovci	Čakovci
Osnovna škola Draškovec	Draškovec
Osnovna škola Slavka Kolara	Hercegovac
Osnovna škola Belvedere	Rijeka
Osnovna škola Dr. Ivan Merz	Zagreb
Osnovna škola Dragutina Tadijanovića	Petrinja
Osnovna škola Prof. Franje Viktora Šignjara	Virje
Osnovna škola Josipa Kozarca	Semeljci
Srednja škola Topusko	Topusko
Srednja škola Isidora Kršnjavog	Našice
Srednja škola Matije Antuna Reljkovića	Slavonski Brod
Gimnazija Vladimira Nazora	Zadar
Gimnazija Dubrovnik	Dubrovnik

2013.

Osnovna škola Antunovac	Antunovac
Osnovna škola Svete Ane u Osijeku	Osijek
Osnovna škola Ivan Goran Kovačić	Petrinja
Osnovna škola Stjepana Radića	Metković
Osnovna glazbena škola Pakrac	Pakrac
Osnovna škola Domašinec	Domašinec
Osnovna škola 1. listopada 1942., Područna škola Kostanje	Čišla
Osnovna škola Gvozd	Gvozd
Osnovna škola Zrinskih	Nuštar
Osnovna škola dr. Vinka Žganca	Zagreb
Tehnička škola Ruđera Boškovića	Zagreb
Hotelijersko-turistička i ugostiteljska škola	Zadar
Srednja škola Blato	Blato
Srednja škola Ivana Trnskoga	H. Kostajnica
Srednja škola Hrvatski kralj Zvonimir	Krk

2014.

II. osnovna škola Bjelovar	Bjelovar
Osnovna škola Stenjevec	Zagreb
Osnovna škola Petra Studenca Kanfanar	Kanfanar
Osnovna škola Stjepana Radića Čaglin	Čaglin
Osnovna škola Andrije Kačića Miošića, Donja Voća	Donja Voća
Osnovna škola „Viktor Car Emin“, Donji Andrijevci	Donji Andrijevci
Osnovna škola Koprivnički Ivanec	Koprivnički Ivanec
Osnovna škola kralja Tomislava Našice	Našice
Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka	Rijeka
Osnovna škola Sv. Filip i Jakov	Sveti Filip i Jakov
Prva gimnazija	Zagreb
Šumarska i drvodjeljska škola Karlovac	Karlovac
Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju - Split	Split
II. gimnazija Osijek	Osijek
Srednja škola – Centar za odgoj i obrazovanje Zagreb	Zagreb

2015.

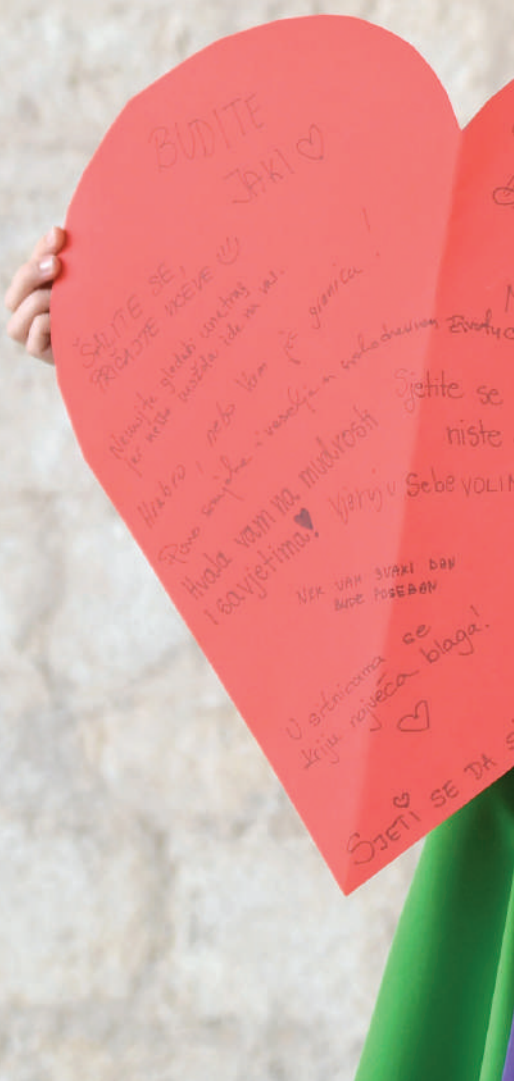
Osnovna škola Đuro Ester	Koprivnica
Osnovna škola Vilima Korajca	Kaptol
Osnovna škola Ivana Kukuljevića Sakcinskog	Ivanec
Osnovna škola Orehovica	Orehovica
Prva osnovna škola Ogulin	Ogulin
Osnovna škola braće Radića	Pakrac
Osnovna škola Dr. Stjepan Ilijašević (područna škola Brodski Stupnik)	Oriovac
Osnovna škola Lapad	Dubrovnik
Osnovna škola Lovas	Lovas
Srednja škola Čakovec	Čakovec
Klasična gimnazija Ivana Pavla II. s pravom javnosti	Zadar
Prva gimnazija Varaždin	Varaždin
Srednja škola Dalj	Dalj

2017.

Osnovna škola Dore Pejačević	Našice
Katolička osnovna škola “Josip Pavlišić”	Rijeka
Osnovna škola Gvozd	Gvozd
Osnovna škola Sikirevci	Sikirevci
Osnovna škola Tomaša Goričanca	Mala Subotica
Osnovna škola Draškovec	Draškovec
Osnovna škola Veliko Trojstvo	Veliko Trojstvo
Osnovna škola Banova Jaruga	Banova Jaruga
Osnovna škola Pavleka Miškine	Zagreb
Osnovna škola Švarča	Švarča
Gimnazija Tituša Brezovačkog	Zagreb
Gimnazija Vukovar	Vukovar
Medicinska škola Osijek	Osijek
Graditeljska, prirodoslovna i rudarska škola	Varaždin
Srednja škola Viktorovac	Sisak

2019.

Osnovna škola Omišalj	Omišalj
Osnovna škola Svetvinčenat	Svetvinčenat
Osnovna škola Luka Perković	Brinje
Osnovna škola Budaševo-Topolovac-Gušće	Budaševo
Osnovna škola Lučac	Split
Osnovna škola "Antun Matija Reljković"	Bebrina
Osnovna škola Jabukovac	Petrinja
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok	Zabok
Osnovna škola Velika Pisanica	Općina Velika Pisanica
Škola likovnih umjetnosti	Split
Gimnazija Sisak	Sisak
IV. gimnazija "Marko Marulić" Split	Split
Srednja medicinska škola Slavonski brod	Slavonski brod
Turističko-ugostiteljska škola Antona Štifanića Poreč	Poreč
Srednja škola Delnice	Delnice

LJUBAV
OSLOBADA
Budite
Svi smo uz vas
da nikada
sami
PUNO SE
SMIJTE

NAGRAĐENE VOLONTERSKE INICIJATIVE

Djeca su:

- **pružala pomoć starijim i nemoćnim osobama** kroz redovite posjete, razgovor i pomoć u svakodnevnim poslovima, ali i organizirala druženja koja su spajala generacije,
- **pronalazila načine kako pomoći djeci bez odgovarajuće skrbi** i djeci s teškoćama u razvoju – kroz pomoć u učenju, zajedničke radionice i akcije prikupljanja sredstava za inkluzivne prostore za igru,
- **volontirala u socijalnim samoposlugama**, sudjelovala u humanitarnim akcijama i izravno pomagala osobama u riziku od siromaštva i beskućništva,
- **pokretala inicijative zaštite životinja** – obilazila skloništa, izrađivala kućice i prikupljala potrepštine za napuštene pse i mačke,
- **organizirala vršnjačku pomoć u učenju**, gdje su stariji učenici ostajali nakon nastave kako bi pomogli mlađima i zajedno kvalitetnije provodili vrijeme,

- **učila starije sugrađane kako koristiti računala i mobilne uređaje**, dok su zauzvrat od njih učila vještine poput kuhanja, ručnog rada ili brige o kućanstvu,
- **osmišljavala kreativne radionice i događanja** – od izrade instrumenata od recikliranih materijala do koncerata i izložbi otvorenih za cijelu zajednicu,
- **čitala priče i poeziju starijim osobama**, stvarajući male trenutke pažnje, razgovora i bliskosti,
- **provodila vrijeme sa štićenicima domova za odrasle osobe** kroz radionice, druženja i zajedničke aktivnosti,
- **koristila svoja znanja i vještine kako bi pomogla drugima** – izrađivala naočale, pripremala hranu ili izrađivala didaktičke materijale,
- **organizirala humanitarne akcije, prodajne izložbe, predstave i događanja** kako bi prikupila sredstva za poboljšanje uvjeta života u svojoj zajednici,
- **pokretala ekološke akcije** – prikupljala otpad, poticala recikliranje i educirala svoje sugrađane o zaštiti okoliša,
- **uređivala parkove, igrališta, školska dvorišta i poučne staze**, stvarajući prostore za zajedničko učenje i boravak,
- **izrađivala vodiče, letke i druge materijale** kojima su širila ideju volontiranja i poticala druge na uključivanje,
- **izvodila predstave, mjuzikle i kreativne programe** u vrtićima, domovima i ustanovama, donoseći radost i sadržaj onima kojima je to najpotrebnije,
- **sudjelovala u obnovi i uređenju prostora u zajednici** – od školskih objekata do društvenih domova,
- **pripremala i dijelila hranu osobama koje žive same** ili u teškim životnim uvjetima,
- **brinula o očuvanju prirodne i kulturne baštine** te preuzimala ulogu malih vodiča i ambasadora svojega kraja.

PRIMJERI IZAZOVA IZ DOGOOD APLIKACIJE

PRAZNE SOBE

Koliko smo puta napustili sobu i ostavili uključeno svjetlo? Ove male stvari uzrokuju veću potrošnju energije nego što nam je potrebno, što, naravno, i više košta. Kad izlazite iz učionice, provjerite jesu li isključena sva svjetla i svi uređaji iz utičnica. Podijelite sliku djece koja to rade.

ZID RAZNOLIKOSTI

Djeca su savršen primjer kako diskriminacija drugih na temelju rase, spola ili dobi nije urođena, već je rezultat odgoja i vanjskih poruka koje ljudi primaju tijekom života. Prvi korak je pokazati djeci vrijednost različitosti. Izradite mural s učenicima. Na svakom post-it papiru neka napišu nešto pozitivno o različitosti. Na kraju podijelite fotografiju murala i svoja razmišljanja.

ZASADI DRVO

Nedostatak zelenih površina može dovesti do zagađenja okoliša u gradovima i naseljima. Zeleni grad i naselje, između ostalog, znače čišći zrak i uštedu energije. Imajući to na umu, ne mislite li da je sadnja stabla ili biljke jedan od najjednostavnijih načina na koji možemo doprinijeti okolišu? Posadite barem jednu biljku s učenicima u školi ili oko nje te podijelite fotografiju akcije.

PISMA STARIJIMA

Razmjena iskustava o starijim osobama u dječjem okruženju i podizanje svijesti o potrebi brige o njima vrlo su važan korak u razvoju solidarnosti prema starijima. Pomozite učenicima da napišu zajednički pripremljeno pismo podrške i ohrabrenja za starije osobe. Podijelite fotografiju pisma koje su zajedno napisali.

SMEĆE PRIPADA KANTI ZA SMEĆE

Još uvijek je previše onih koji bacaju smeće na ulici, zagađujući tako gradove i naselja te zanemarujući činjenicu da to smeće može dospjeti u prirodu. Nešto slično ponekad se događa i u našim školama. Dokažimo da vrijedimo više od toga! Okupite se kako biste prikupili smeće iz dvorišta i podijelite fotografiju.

ČISTE BOJE

Ako želimo da današnja mladež ima čistu i održivu budućnost, moramo početi s podizanjem njihove svijesti. Napravimo ovu jednostavnu vježbu i naučimo ih kojoj boji pripada koji otpad. Učenike podijelite u četiri skupine: zelenu (staklo), plavu (papir i karton), žutu (plastika) i narančastu (miješani otpad). Organizirajte učenike u skupine po bojama i postavite različite predmete u središte razreda. Svaka skupina treba prikupiti samo one predmete koji pripadaju njihovoj boji za recikliranje. Podijelite fotografiju svih timova s ispravno razvrstanim otpadom.

SMIJEŠNO VOĆE

Mnogo se voća i povrća odbacuje jer njihova veličina, oblik ili boja nisu „odgovarajući“. Kupnja takvog voća na poljoprivrednoj tržnici ili drugdje spriječit će rasipanje hrane koja je potpuno prikladna za jelo. I „smiješno voće“ je ukusno, a podučavanjem najmlađih generacija o tome podižete svijest o važnosti zdrave prehrane i podržavate održivu poljoprivredu. Neka učenici donesu komad „nesavršenog“ voća od lokalnog proizvođača u školu kako bi ga pojeli. Podijelite fotografiju svih plodova koje su donijeli i s užitkom pojeli.

3

Program “Činimo dobro Otiskom srca”

Znanje u akciji. Stvarni učinak.

NASTAVAK SURADNJE

S ciljem daljnjeg djelovanja u smjeru razvoja aktivnog građanstva, uključivanja i sudjelovanja u razvoju lokalne zajednice i društva te ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja do 2030. godine, Nacionalna zaklada zainteresiranim školama koje su se uspješno uključile u Program “Činimo dobro Otiskom srca” kroz platformu “DoGood People” nudi nastavak suradnje kroz hrvatsku inačicu međunarodnog programa sCOOLFOOD[9].

Time se dosadašnji fokus na volontiranje dodatno povezuje s temama održivog razvoja, s naglaskom na svakodnevne životne navike i njihov utjecaj na zajednicu i okoliš. Učenike se potiče na promišljanje o vlastitim navikama i njihovim širim posljedicama, kroz teme održive prehrane, odgovornog korištenja resursa i smanjenja otpada.

Program je prvi put uveden u školski kurikul u drugom polugodištu školske godine 2022./2023., kad je u provedbi sudjelovalo 10 škola iz 6 županija. U sljedećoj školskoj godini (2023./2024.) Program se proširio na 14 škola iz 10 županija, uz sudjelovanje gotovo 280 učenika. Kontinuitet provedbe nastavljen je i u narednim godinama čime se potvrdio stabilan interes škola i kontinuirano širenje Programa na nacionalnoj razini. S obzirom da se Programu priključuju škole s prostora cijele Hrvatske, provedbom se doprinosi i decentralizaciji.

[9] Program sCOOLFOOD međunarodni je obrazovni program koji je osmislila i od 2016. godine ga provodi Zaklada Monte dei Paschi di Siena. Usmjeren je na povezivanje prehrane, održivosti i obrazovanja kroz školski kurikul.

NASTAVNI SADRŽAJI I PREDAVANJA

Program se u svojoj osnovi oslanja na pažljivo osmišljene nastavne sadržaje koji se nadopunjuju praktičnim aktivnostima i učenjem kroz iskustvo. Učenici kroz nastavu postupno usvajaju znanja i razvijaju svijest o važnosti održivih životnih izbora, ali i vlastitoj ulozi u njihovoj primjeni.

U središtu nastavnog dijela nalaze se dva osnovna modula – „Učim birati i jesti“ i „Bacanje i otpad“ – koji učenike vode od razumijevanja prehrambenih izbora do odgovornog odnosa prema resursima i otpadu.

Dodatnu vrijednost Programu daju gostujuća predavanja stručnjaka[10], kroz koja se teme iz nastave povezuju sa stvarnim životom i svakodnevnim iskustvima. Kroz takve susrete učenici produbljuju razumijevanje održivih navika u tri ključna područja – prehrani, komunikaciji i tjelesnoj aktivnosti – razvijajući cjelovit pristup osobnom razvoju, zdravlju i odnosu prema zajednici.

[10] Program uključuje gostujuća predavanja stručnjaka usmjerena na razvoj održivih navika u tri područja: prehrani (s naglaskom na cjelovite i ekološke izbore te njihov utjecaj na zdravlje i okoliš), komunikaciji (razvoj kvalitetne komunikacije sa sobom i okolinom) te tjelesnoj aktivnosti (utjecaj na zdravlje, učenje i socio-emocionalni razvoj).

UČENJE IZVAN UČIONICE

Učenje se ne zaustavlja u učionici. Kroz terenske posjete primjerima dobre prakse učenicima se omogućuje da sadržaje koje su usvojili u nastavi vide i dožive u stvarnom okruženju[11].
Posjeti obrazovnim centrima, organizacijama civilnoga društva i inicijativama koje održivost žive u praksi pomažu učenicima da apstraktne pojmove pretvore u konkretna iskustva. Upravo u tim susretima teorija dobiva smisao, a naučeno postaje primjenjivo.

[11] U sklopu provedbe Programa organizirani su posjeti primjerima dobre prakse, uključujući Reciklirano imanje ZMAG-a u Vukomeriću, Etnoland u Pakovom Selu i Eko imanju Zrno u selu Habjanovac za 716 učenika koji su bili uključeni u Program.

STUDIJSKA PUTOVANJA I RAZMJENA ISKUSTAVA

Važan dio Programa čini i kontinuirano osnaživanje nastavnika, koji imaju ključnu ulogu u njegovoj provedbi. Kroz studijska putovanja i međunarodnu suradnju otvara se prostor za razmjenu iskustava, učenje iz prakse i dodatno unapređenje nastavnog rada[12].

Tijekom studijskih posjeta nastavnici su imali priliku izravno se upoznati s provedbom kurikula u školama u Italiji, sudjelovati u nastavi te razmjenjivati iskustva s kolegama i stručnjacima. Takva iskustva ne doprinose samo profesionalnom razvoju nastavnika, već se posredno prenose i u učionicu – obogaćujući način na koji se sadržaji približavaju učenicima.

[12] U okviru studijskih putovanja nastavnici su posjetili osnovne škole u Italiji - u Grossetu (Istituto Comprensivo Grosseto 3 – Scuola Primaria „Aristide Gabelli“) i Buonconventu (Scuola Primaria Buonconvento) te u Sieni (Scuola Primaria “A. Scalvo” i Scuola Primaria Peruzzi) i u gradu Arezzo (Instituto Comprensivo “F. Severi - Scuola Secondaria”) - gdje su sudjelovali na nastavi koja se provodi prema kurikulu programa sCOOLFOOD.

PROGRAM U BROJKAMA

“ČINIMO DOBRO OTISKOM SRCA”

GODINA	ŠKOLE	MENTORI	UČENICI
2022./2023.	10	17	194
2023./2024.	14	27	276
2024./2025.	9	17	173
2025./2026.	11	20	209
	44	**81**	**852**

IZJAVE MENTORICA I DJECE

"Učenicima je bilo zanimljivo i, prema rezultatima evaluacije, učenici bi se ponovno uključili u sličan program ili u nastavak ovog programa."

Olivera Šercer-Žokalj
OŠ Tomaša Goričanca

"Projekt je vrlo koristan i edukativan, promiče važnost pravilne prehrane, čitanja etiketa i oznaka na hrani, kako pravilno odabrati namirnice, valjanost proizvoda, skladištenje i konzerviranje... Učenici su uz mnoštvo aktivnosti naučili jako puno, uz primjere iz vlastitog života na koje prije nisu pridavali pažnju."

Josipa Ivanović
OŠ Velika Pisanica

"Izuzetno sam zadovoljna. Nisam očekivala ovakvu reakciju. Uživali smo u provedbi i osjećala sam se kao da razgovaram s odraslim osobama, premda moji učenici imaju samo 10 godina. To znači da su ovo teme koje su im privlačne i shvaćaju njihovu korist."

Suzana Phillips
OŠ Stanovi

"Smatram da je sCOOLFOOD izvrstan primjer kako obrazovanje može direktno utjecati na svakodnevni život učenika i njihovih obitelji. Program ne samo da educira, već i inspirira na konkretne promjene u navikama i razmišljanju o hrani."

Sandra Ljubljanović
OŠ Andrije Kačića Miošića Donja Voća

"Za mene pomagati drugima znači širiti ljubav i olakšavati drugima život."

Dominik Vlahović
OŠ Bogumila Tonija, Samobor

"Učenici su svoje oduševljenje često tijekom odmora prenosili ostalim učenicima u školi, ali i drugim učiteljima. Oduševljenje i naučeno prenosili su i u svoje obiteljske domove, o čemu su mi često pričali roditelji na informativnim razgovorima i roditeljskim sastancima... Nikad se do sad nisam susrela s programom koji bi toliko pružio učenicima i učiteljima koji ga provode – od izbora tema, materijala za rad, povezivanja s vanjskim suradnicima, financijske podrške pa do stručnog usavršavanja učitelja – sve je to nešto po čemu je ovaj program poseban."

Tatjana Mahnet
OŠ Stjepan Radić, Božjakovina

"Nakon provedenog programa, mnogi učenici počeli su više razmišljati o tome što jedu i kako to utječe na njihovo zdravlje i raspoloženje."

Biljana Krnjajić
OŠ Siniše Glavaševića Vukovar

"Učenici su pokazali velik interes za teme poput ugljičnog otiska hrane, lokalne proizvodnje i smanjenja otpada, a kroz timski rad razvijali su i socijalne vještine... Aktivnosti su bile jasno strukturirane, zanimljive i prilagođene dobi učenika, što je olakšalo njihovu provedbu i potaknulo na aktivno sudjelovanje... Odnos učenika prema temama vezanima uz okoliš i prehrambene navike postao je aktivniji i angažiraniji — sad češće postavljaju pitanja, komentiraju aktualne probleme i predlažu konkretne korake za poboljšanje vlastitih navika i škole."

Ana-Marija Hatadi Ostojić
OŠ Valentin Klarin, PŠ Kali

"Sve što sam naučio u sCOOLFOOD programu probat ću primijeniti u svom životu, zato što je to vrlo zanimljivo i vrlo dobro bi moglo utjecati na meni i na moje zdravlje."

Luka
OŠ Veliko trojstvo

"Rad s djecom donio je jako puno aha-trenutaka, kako njima, tako i meni osobno. Učenici su bili izrazito zainteresirani za teme i sadržaje koji su ih potaknuli na promišljanje vlastitih i obiteljskih navika... Smatram da je veliki uspjeh programa i u tome što su učenici promišljali na koji način bi mogli pozitivno utjecati na druge. Shvatili su odgovornost vlastitog znanja i usvojenog sadržaja. Odlučili su ga podijeliti s drugima jer razumiju koliko je važno učiniti takve promjene kako bi se unaprijedila kvaliteta svačijeg života te smanjio negativni utjecaj na okoliš."

Katarina Vrtarić
OŠ Bogumila Tonija Samobor

"U sCOOLFOOD projektu učili smo što je to ekološki poštena hrana. Također smo učili kako nije fer da djeca rade, a uopće ne dobivaju plaću i kako je nesigurno da rade."

Iris Bečić
OŠ Bogumila Tonija, Samobor

ŠKOLE UKLJUČENE U HRVATSKU INAČICU MODULA SCOOLFOOD U PROGRAMU “ČINIMO DOBRO OTISKOM SRCA”

2022./2023.

Naziv osnovne škole	Sjedište	Br. učenika
OŠ Tomaša Goričanca Mala Subotica	Mala Subotica	10
OŠ Draškovec	Draškovec	22
OŠ Veliko Trojstvo	Veliko Trojstvo	7
OŠ Velika Pisanica	Velika Pisanica	20
OŠ Sikirevci	Sikirevci	19
OŠ Stanovi	Zadar	15
OŠ Sv. Filip i Jakov	Sv. Filip i Jakov	15
Škola likovnih umjetnosti	Split	47
Gimnazija Sisak	Sisak	9
Klasična Gimnazija Ivana Pavla II	Zadar	30

2023./2024.

Naziv osnovne škole	Sjedište	Broj učenika
OŠ „Slava Raškaj" Ozalj	Ozalj	9
OŠ Ivana Mažuranića	Obrovac Sinjski	15
Obrtnička škola Osijek	Osijek	17
OŠ Beletinec	Beletinec	14
OŠ Vladimira Nazora Potpićan	Potpićan	13
OŠ Hinka Juhna Podgorač – PŠ Stipanovci	Podgorač	8
OŠ Veliko Trojstvo	Veliko Trojstvo	32
OŠ Stjepan Radić, Božjakovina	Božjakovina	22
OŠ Opuzen	Opuzen	36
III. osnovna škola Varaždin	Varaždin	23
Centar za odgoj i obrazovanje	Rijeka	28
OŠ Podturen	Podturen	29
OŠ Dubrava	Dubrava	18
OŠ Andrije Kačića Miošića, Donja Voća	Donja Voća	12

2024./2025.

Naziv osnovne škole	Sjedište	Broj učenika
OŠ Vladimir Nazor Komletinci	Komletinci	22
OŠ Markovac Vrbova	Vrbova	8
OŠ Siniše Glavaševića	Vukovar	28
OŠ Grohote	Grohote (Šolta)	16
OŠ Privlaka – PŠ Vir	Privlaka	18
OŠ Mate Lovraka Petrinja	Petrinja	14
OŠ Bogumila Tonija	Samobor	49
OŠ "Valentin Klarin" Preko, PŠ Kali	Preko	9
OŠ Tomaša Goričanca Mala Subotica	Mala Subotica	9

2025./2026.

Naziv osnovne škole	Sjedište	Broj učenika
OŠ Vijenac	Osijek	22
OŠ Bedenica	Bedenica	12
OŠ Podturen – PŠ Sivica	Podturen	23
OŠ Mursko Središće	Mursko Središće	12
I. osnovna škola Bjelovar	Bjelovar	17
OŠ Beletinec	Beletinec	24
OŠ Ante Starčevića, Lepoglava	Lepoglava	18
OŠ Šestine	Zagreb	26
OŠ Stjepana Radića	Metković	21
OŠ Ivan Goran Kovačić, Velika	Velika	11
OŠ I. G. Kovačića Sveti Juraj na Bregu	Lopatinec	23

KARTA REGIONALNE POKRIVENOSTI

sCOOL FOOD

44	škole
852	učenika
81	učitelj
16	županija

4

Od Programa do kurikula

Škola koja ostavlja trag

STRUČNOST I ISKUSTVO

Kao nastavak razvoja Programa i iskustava stečenih kroz njegovu provedbu, krajem 2024. godine osnovano je Stručno-savjetodavno povjerenstvo za Program „Činimo dobro Otiskom srca“. Njegov je zadatak bio sagledati Program u cjelini – iz perspektive prakse, potreba škola i suvremenih obrazovnih trendova – te predložiti daljnja unapređenja.

Tijekom 2025. godine Povjerenstvo je sustavno radilo na njegovu unapređenju: analizirani su postojeći kurikul i nastavni sadržaji, preispitana je njihova primjerenost dobi učenika, a poseban naglasak stavljen je na jačanje podrške nastavnicima kroz razvoj modela njihova dodatnog obrazovanja. Istodobno su oblikovani prijedlozi za daljnji razvoj Programa, oslanjajući se na tematske okvire sCOOLFOOD-a, ali ih prilagođavajući novim okolnostima i potrebama škola.

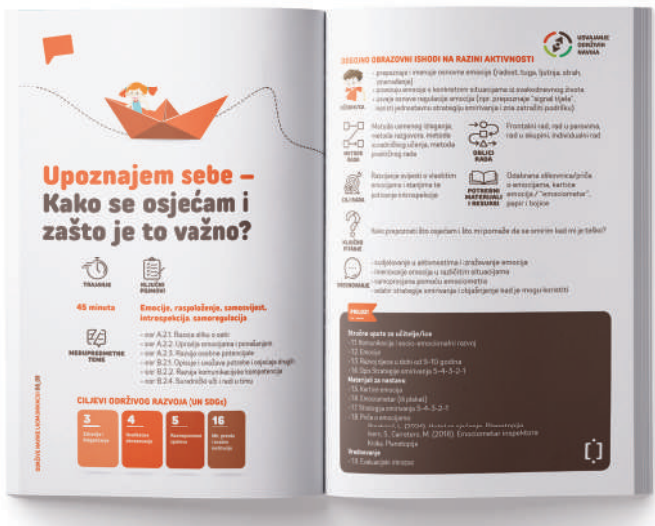

USVAJANJE ODRŽIVIH NAVIKA

Kao rezultat tog procesa izrađen je Kurikul za izvannastavnu aktivnost „Usvajanje održivih navika“[13], namijenjen učenicima trećih razreda osnovne škole. Kurikul je strukturiran u četiri međusobno povezane tematske cjeline – prehrana i okoliš (nastava i radionice), komunikacija i tjelesno zdravstveno područje – koje zajedno čine temelj cjelovitog pristupa zdravlju, osobnom razvoju i odgovornom odnosu prema okolišu.

[13] Kurikul „Usvajanje održivih navika“ osmišljen je kao izvannastavna aktivnost, odnosno nadogradnja školskog programa predmeta Priroda i društvo i predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura. Namijenjen je učenicima 3. razreda osnovne škole. Sastoji se od 35 nastavnih jedinica koje se provode kroz cijelu školsku godinu. Nositelji aktivnosti su učitelji razredne nastave ili stručni suradnici.

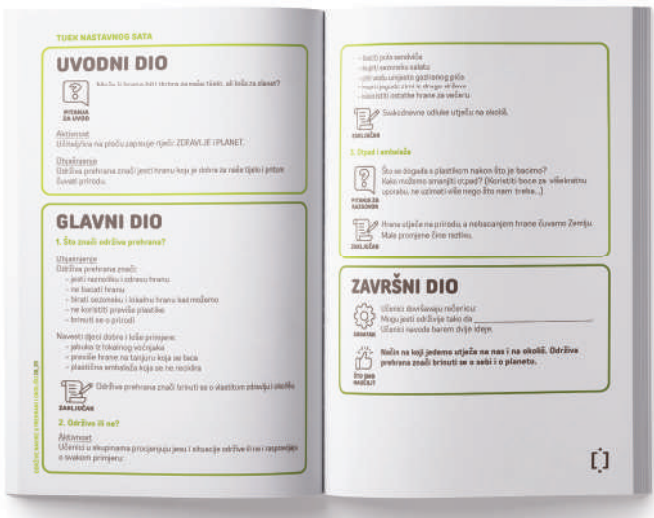

U središtu Kurikula nalazi se ideja da učenici ne ostanu samo na razumijevanju pojmova, već da kroz konkretne aktivnosti razvijaju navike koje mogu primjenjivati u svakodnevnom životu – u školi, obitelji i lokalnoj zajednici. Upravo ta usmjerenost na aktivno istraživanje i primjenu stečenih znanja odražava se i u novom sloganu:

„Istražujemo...
put prema usvajanju održivih navika.“

Prijedlog programa dobio je pozitivno mišljenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih krajem 2025. godine, čime su stvoreni uvjeti za njegovu provedbu. U tom obliku Kurikul ulazi u škole u školskoj godini 2026./2027., kao sljedeći korak u dugoročnom razvoju Programa koji povezuje obrazovanje, volontiranje i održivi razvoj.

STRUČNO-SAVJETODAVNO POVJERENSTVO

Božena Stura, mag.bibl.
Stručna suradnica školska knjižničarka u Osnovnoj školi Stanovi u Zadru

Dr.sc. Eva Pavić, univ.spec., dipl.ing.preh.tehnologije
Rukovoditeljica Službe za prehranu i dijetetiku u Kliničkom bolničkom centru Zagreb

Tamara Dabić Kempf, mag.psychol.
Ravnateljica Ustanove Makronova

Violeta Vragotuk, prof.ped.
Ravnateljica Osnovne škole Središće u Zagrebu

Prof.dr.sc. Romana Caput-Jogunica
Sveučilišna profesorica tjelesne i zdravstvene kulture na Agronomskom fakultetu u Zagrebu

5

Pogled unaprijed

Više od nastave.

OBRAZOVANJE KOJE NADILAZI UČIONICU I OBLIKUJE BUDUĆNOST

Razvoj Programa „Činimo dobro Otiskom srca“ pokazuje kako se dugogodišnji rad, iskustvo i suradnja mogu postupno oblikovati u cjelovit i održiv obrazovni pristup. Od prvih volonterskih inicijativa i nagrađivanja školskih projekata do razvoja kurikula, Program je rastao zajedno sa školama, učenicima i nastavnicima – osluškujući njihove potrebe i prilagođavajući se promjenama u društvu i obrazovanju.

Uvođenjem kurikula „Usvajanje održivih navika“ taj se razvoj zaokružuje, ali ne i završava. Naprotiv, otvara se novi prostor za daljnje jačanje uloge škole kao mjesta u kojem učenici ne samo da stječu znanja, već razvijaju vrijednosti, stavove i navike koje prenose u svakodnevni život.

U središtu tog pristupa nalazi se jednostavna, ali važna ideja – da male, svakodnevne odluke i postupci mogu imati dugoročan utjecaj. Upravo kroz takva iskustva učenici uče kako prepoznati potrebe svoje zajednice, kako odgovorno djelovati i kako svojim izborima doprinositi održivom i uključivom društvu.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva daljnji će razvoj Programa usmjeriti na njegovo širenje, jačanje podrške nastavnicima i kontinuirano unapređenje sadržaja, uz zadržavanje temeljnih vrijednosti na kojima je izgrađen. Program pritom ostaje otvoren za nova partnerstva, ideje i iskustva koja dolaze iz školske prakse.

Obrazovanje koje ostavlja trag ne događa se samo u planovima i dokumentima – ono nastaje u svakodnevnim situacijama, u odnosima, u malim promjenama koje s vremenom postaju navike.

U tom smjeru razvija se i ovaj Program — kao doprinos obrazovanju koje nadilazi učionicu i oblikuje budućnost.

“Obrazovanje treba osnažiti učenike da postanu aktivni i odgovorni građani koji doprinose održivoj budućnosti.”

Vijeće Europske unije

Razvoj kroz godine

2003.
Osniva se Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

2004.
Nacionalna zaklada organizira Prvu nacionalnu konferenciju o volonterstvu

2006.
Uvodi se nagrada za volonterske akcije osnovnih škola „Škola - prijatelj zajednice”

2006. – 2020.
Kontinuirana provedba programa nagrađivanja školskih volonterskih inicijativa

2007.
Nagrada se proširuje na srednje škole

2012.
Nagrada mijenja naziv u „Otisak srca”

2019.
Nagrada za srednje škole mijenja naziv u „Dobrota nas veže i spaja”

2021.

Pokretanje Pilot-programa „Činimo dobro Otiskom srca“ i uvođenje platforme „DoGood People“

2022.

Započinje provedba hrvatske inačice modula sCOOLFOOD

2024.

Osniva se Stručno-savjetodavno povjerenstvo

2026.

Program „Usvajanje održivih navika“ dobiva pozitivno mišljenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih i ulazi u školsku praksu/kurikule

20 godina

Činimo dobro Otiskom srca!